

Γεν. Αντ.

30-7-84

93294

Προς τον
Υπουργό Εθνικής Παιδείας
κ. Αποσ. Κακλαμάνη

- Κοιν. 1. Υφυπουργόν
κ. Στυλ. Παπαθεμελή
2. Ειδ. σύμβουλο
κ. Θεοφρ. Γέρο
3. ΥΠΠΕ
Διευθ. Καλών Τεχνών
κ. Δημ. Κόκκινος
4. Ε.Σ.Α.Π.

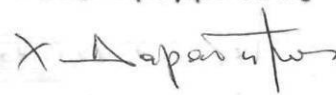
Μετά το ζήτημα που δημιουργήθηκε για τα Αναλυτικά προγράμματα των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και της Γ' τάξης του Γυμνασίου, σας στέλνουμε εκ νέου τις θέσεις του Ε.Ε.Τ.Ε. για τα αναλυτικά προγράμματα των Παιδαγωγικών Τμημάτων των Α.Ε.Ι. Οι θέσεις αυτές αποτελούν και πρόγραμμα της επιτροπής που είχε συγκροτηθεί στο Υ.Π.Ε.Π.Θ. για την μελέτη του περιεχόμενου των Αναλυτικών προγραμμάτων των βαθμίδων της Εκπαίδευσης. Πιστεύουμε ότι οι θέσεις αυτές θα αξιοποιηθούν από το Υ.Π.Ε.Π.Θ και δεν θα αγνοηθούν όπως έγινε με τα αναλυτικά προγράμματα των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και την Μέση Εκπαίδευσης.

Ο Πρόεδρος

Μ. Αγγελάκης

Ο Γεν. Γραμματέας

Χ. Δαραμήμος

Πληροφ. :

Αθήνα 30 - 7 - 1984

Τηλέφωνο : 32 31 230

Αριθ. Πρωτ.:

ΘΕΜΑ : « ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΤΜΗΜΑΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΕΙ »

Σκοποί

Σκοπός του Εικαστικού μαθήματος στα Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής εκπαίδευσης που θα λειτουργήσουν στα ΑΕΙ είναι η ορθή - θεωρητική και πρακτική - κατάρτιση του μελλοντικού δασκάλου στο έργο της αισθητικής αγωγής.

Οι γνώσεις γύρω από το κοινωνικό φαινόμενο της Τέχνης και η εμπάθυνση στο χαρακτήρα και τη δυναμική της εικαστικής λειτουργίας, είναι εφόδια απαραίτητα για την παιδαγωγική στο σύνολό της, καθώς και για την ορθή διδακτική κάθε γνωστικού αντικειμένου, για την εμπέδωση όλων των μαθημάτων.

Η ανάπτυξη του ατόμου είναι αισθητικονοητική. Η έλλειψη κατανόησης και υπεύθυνης καθοδηγητικής ικανότητας του δασκάλου στον αισθητικό τομέα:

α) ανισορροπεί τη βιολογική ανάπτυξη του παιδιού, γιατί διαχωρίζοντας την αισθητηριακή από τη νοητική λειτουργία, κατακερματίζει τη συνοχή και έτσι υποβαθμίζει το σύνολο των λειτουργιών του.

β) εξουδετερώνει σε μεγάλο βαθμό το εκπαιδευτικό αγαθό, γιατί αυτό δεν εμπεδώνεται ή νοηματικά διαστρεβλώνεται από την κακή χρήση της εικόνας και γενικά των αισθητικών ερεθισμάτων.

Σε τελευταία ανάλυση δεν οδηγεί στη σύνθεση μιας ελεύθερης προσωπικότητας αλλά στο διχασμένο κόσμο ενός εξαρτημένου όντος.

Η επίδραση της εικόνας -όποιου οπτικού ερεθίσματος- είναι αποφασιστικής σημασίας στη διαμόρφωση γνώσης, κρίσης, πίστης, επιθυμιών. Το γεγονός επιβεβαιώνεται από τη σύγχρονη διαφημιστική εκμετάλλευση. Η παραμέληση της εικαστικής καλλιέργειας των δασκάλων που μπορεί να εκφραστεί με την σύμπτυξη ή την προαιρετικότητα των μαθημάτων τέχνης, οδηγεί στην αναισθητική αγωγή των παιδιών και δεν μπορεί να αποτελέσει υπεύθυνη, σύγχρονη πολιτική εκπαιδευτική επιλογή.

Σύμφωνα άλλωστε με το πρόγραμμα της UNESCO, αλλά και με τα

πορίσματα του Α' Συνεδρίου Καλλιτεχνικής Παιδείας του ΕΕΤΕ, στόχοι της σωστής αισθητικής αγωγής είναι:

- 1) Η αρμονική και ισορροπημένη ανάπτυξη της προσωπικότητας.
- 2) Η αναγνώριση των συγκινησιακών και αισθησιοκινητικών όψεων της εκπαίδευσης καθώς και των γνωστικών χαρακτηριστικών της.
- 3) Η ανάπτυξη αισθητικών πνευματικών και ηθικών αξιών παράλληλα -και για την εξισορρόπηση- με την επιστημονική και τεχνολογική ανάπτυξη.
- 4) Η ενεργοποίηση των δημιουργικών δυνάμεων του ατόμου.
- 5) Η ανάπτυξη ενδιαφέροντος για το φυσικό, καλλιτεχνικό και πολιτιστικό περιβάλλον.
- 6) Η ενίσχυση της ευαισθησίας, η καλλιέργεια της προσωπικής έκφρασης, η θωράκιση απέναντι στον κίνδυνο της παθητικής κατανάλωσης και αλλοτρίωσης.
- 7) Η εισαγωγή στην κατανόηση της οπτικής γλώσσας που παίζει διαρκώς αυξανόμενο ρόλο στους τρόπους έκφρασης της σημερινής κοινωνίας.
- 8) Η ενθάρρυνση και ο εθισμός στον πειραματισμό και την έρευνα.
- 9) Η μορφοποίηση κοινωνικού όντος με γνώση της πολιτιστικής του οντότητας και κληρονομιάς, με γνώση της ανάγκης για επικοινωνία, για ελευθερία και για ειρήνη.

Για να ανταποκριθούν στους γενικούς και ειδικούς σκοπούς που αναφέραμε οι σπουδαστές των τμημάτων Δημοτικής εκπαίδευσης των ΑΕΙ, θα πρέπει να αποκτήσουν θεωρητικές και εργαστηριακές γνώσεις.

Οι θεωρητικές θα έχουν αντικείμενο:

1. α) την κοινωνική ιστορία της τέχνης
β) την συνοπτική ιστορία των αισθητικών θεωριών
γ) την οπτική αντίληψη
2. την ειδική διδακτική (παιδαγωγικές αρχές που αφορούν στις εικαστικές τέχνες).

Θεωρούμε χρήσιμο να προσθέσουμε ότι δεν νομίζουμε απαραίτητο τον όγκο της ύλης που θα οδηγούσε στην εξειδίκευση, και ότι τα τρία πρώτα θεωρητικά μαθήματα που αναφέρουμε καλύπτονται με μία μόνο εβδομαδιαία ώρα που θα συνεχίζεται σε όλα τα έτη σπουδών, αρκεί η ύλη τους να περιέχει στοιχεία σε παγκόσμια κλίμακα, να διεγείρει τον προβληματισμό στην ουσία, να δίνει χαρακτηριστικά παραδείγματα και να διαπλάθει την κριτική στάση του μελλοντικού δασκάλου.

Η εργαστηριακή εξάσκηση είναι απαραίτητη γιατί χωρίς την προσωπική εμπειρία δεν γίνεται κατανοητή η πορεία της δημιουργικής πράξης και επομένως γίνεται αδύνατη η κατανόηση, η συμμετοχή στην καλλιτεχνική δραστηριότητα των μαθητών και σε επέκταση η ενθάρρυνση και η σωστή

καθοδήγησή της.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

1α. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

1ο έτος

- Τέχνης της προϊστορικής περιόδου
- Τέχνη των πρωτοπολιτισμών (Μεσοποταμία-Αίγυπτος-Ανατολική Μεσόγειος)
- Αρχαϊκή και Κλασσική Τέχνη στην Ελλάδα
- Ελληνιστική και Ρωμαϊκή Τέχνη
- Πρωτοχριστιανική και Βυζαντινή Τέχνη
- Τέχνη του Ισλάμ και της Ανατολής
- Μεσαιωνική Τέχνη
- Τέχνη της Αναγέννησης
- Νεώτερη Ευρωπαϊκή Τέχνη από τον 17ο αιώνα ως τον Ιμπρεσιονισμό

2ο έτος

- Η τέχνη και η εξέλιξη της στην Ασία - Αφρική - Αμερική - Ωκεανία
 - Η τέχνη από τον Ιμπρεσιονισμό μέχρι σήμερα
 - Η Ελληνική Τέχνη από την άλωση της Κωνσταντινούπολης μέχρι και τον αιώνα μας (Λόγια Λαϊκή παράδοση - Επιδράσεις)
- Το επίκεντρο του μαθήματος θα είναι οι εικαστικές τέχνες που θα εξετάζονται στα πλαίσια των κοινωνικών συστημάτων.

1β. Συνοπτική ιστορία των αισθητικών θεωριών

3ο έτος

Το μάθημα αυτό θα έχει διάρκεια ενός εξαμήνου.

Το μάθημα προτείνεται για να συνδέσει ο σπουδαστής την τέχνη με τις πνευματικές εξελίξεις και τις κατά καιρούς φιλοσοφικές τοποθετήσεις και κοσμοθεωρίες.

Τα είδωλα, τα σύμβολα και οι δομές του χώρου που χρησιμοποιούνται στις εικαστικές τέχνες έχουν πνευματικό αντίκρουσμα. Τα παιδιά μεταχειρίζονται σύμβολα και δομές που ο δάσκαλος δεν είναι δυνατό να πλησιάσει και κατανοήσει αισθητικά χωρίς τις παραπάνω γνώσεις. Χωρίς αυτά τα εφόδια ο δάσκαλος δεν έχει άμεση επαφή με την παιδική εκδήλωση ούτε την δυνατότητα να παρέμβει και να τονώσει, χωρίς να αλλιώσει τον προσωπικό χαρακτήρα της εκδήλωσης του παιδιού.

1γ. Στοιχεία οπτικής αντίληψης

3ο έτος

- Τέχνη και οπτική αντίληψη. Η ψυχολογία της δημιουργικής όρασης.
- Σχήμα. Μορφή. Ανάπτυξη. Χώρος. Φως. Χρώμα. Κίνηση. Δυναμική. Έκφραση. Είδωλα. Σύμβολα. Σύνθεση.

Και αυτό το μάθημα θα έχει τη διάρκεια ενός εξαμήνου.

Σημείωση:

Ο λόγος που μας οδηγεί στην επιλογή τόσο της κοινωνικής ιστορίας της τέχνης όσο της ιστορίας των αισθητικών θεωριών και της γνώσης γύρω από την οπτική αντίληψη, αντί της καθιερωμένης απλής ιστορίας της τέχνης, ανταποκρίνεται στην ανάγκη εμφάθυνσης στα αίτια της καλλιτεχνικής δημιουργίας που θα επιτρέψει στο δάσκαλο να κατανοήσει το δημιουργικό λόγο του παιδιού.

Επισημαίνουμε πάντως την ανάγκη συγγραφής και έκδοσης προσαρμοσμένων στο πρόγραμμα διδακτικών βιβλίων. Επίσης την καθιέρωση επισκέψεων σε μουσεία και εκθέσεις.

2. ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ

- Θεωρίες για τα εξελικτικά στάδια της εικαστικής έκφρασης του παιδιού, από ψυχολογική, παιδαγωγική και αισθητική άποψη.
- Παιδαγωγικές αρχές που αφορούν στις εικαστικές τέχνες.
 - α. Ανάπτυξη της προσωπικότητας και του ατομικού χαρακτήρα της έκφρασης κάθε παιδιού.
 - β. Απελευθέρωση των ψυχοπνευματικών και δημιουργικών δυνάμεών του.
 - γ. Ανάπτυξη της φαντασίας και παρατηρητικότητας.
 - δ. Σεβασμός και μη παραβίαση των σταδίων έκφρασης του παιδιού.
- Βασικές αρχές της ειδικής διδακτικής.
 - α. Εξατομικευμένη διδασκαλία
 - β. Συνδιασμός ατομικής και συλλογικής εργασίας.
 - γ. Ενθάρρυνση για ανάπτυξη της πρωτοβουλίας.
 - δ. Ερεθίσματα και κίνητρα για δημιουργική δραστηριότητα και αποφυγή αντιγραφής από πρότυπα και τυποποιημένες παραστάσεις.

Εργαστηριακά μαθήματα πλαστικών τεχνών. Φοίτηση τετραετής υποχρεωτική

Στη διάρκεια της εργαστηριακής άσκησης ο σπουδαστής θα προβληματιστεί και θα προσεγγίσει τα ζητήματα τέχνης:

- με το σχέδιο (βασικό, ελεύθερο, κατασκευαστικό-διακοσμητικό).

- με το χρώμα (αρμονίες, σχέσεις).
- με την ερμηνεία του χώρου και τη σύνθεση των εκφραστικών στοιχείων. Τα παραπάνω δεν αποτελούν το αντικείμενο της μελλοντικής διδασκαλίας του, αλλά δημιουργούν το απαραίτητο υπόβαθρο της γνώσης του.

Παράλληλα θα μάθει στην πράξη τις σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας, τις καλλιτεχνικές εκφραστικές τεχνικές και τη χρησιμοποίηση των υλικών που όμως θα πρέπει να συμπληρώνουν και όχι να αντικαθιστούν στο σχολείο την ποικιλία της δημιουργικής απασχόλησης με το φυσικό περιβάλλον.

1. Ζωγραφική: Με υλικά: τέμπρες, πλαστικά χρώματα, ακουαρέλες, ύφασμα, λαδοπαστέλ, λαδομπογιές και άλλα.
2. Σχέδιο: υλικά: μολύβια, μαρκαδόροι, σιλική μελάνη, πένες, κάρβουνα, πινελάκια, κραγιόνια, παστέλ, λαδοπαστέλ, κιμωλίες, ζελατίνες και άλλα.
3. Χαρακτική: Ποικίλα υλικά και κατάλληλος εξοπλισμός χρειάζονται για να ασκούνται οι σπουδαστές στην χάραξη λινόλεουμ, στη ξυλογραφία, στη χαλμογραφία, στην μεταξωτυπία και άλλες δραστηριότητες.
4. Τύπωμα: Ποικίλες τεχνικές για τύπωμα με την χρήση ποικίλων υλικών από το περιβάλλον.
5. Γλυπτική: Κατάλληλος εξοπλισμός και υλικά όπως: γύψος, ξύλο, μαλακή πέτρα, πλαστελίνη, σαπούνη και άλλα.
6. Κεραμική: Κατάλληλος εξοπλισμός και υλικά όπως: πηλός, γύψος, υαλόματα, φούρνος, τροχός και άλλα.
7. Ψηφιδωτό: Πέτρες, βότσαλα, γύψο, τσιμέντο και άλλα.
8. Κατασκευές σε δύο και τρεις διαστάσεις: μάσκες, κούκλες για κουκλοθέατρο "COLLAGE", χαρτογλυπτική, κατασκευές με υλικά όπως: ξύλα, χαρτιά, χαρτόνια, σίρμα, μέταλλο, υφάσματα, μαλλιά, πλαστικά, χαρτοπολτό και άλλα πολλά.
9. Εφαρμοσμένες χειροτεχνικές κατασκευές με βάση δημιουργικά σχέδια που έγιναν στα εργαστήρια του σχεδίου και της ζωγραφικής - δημιουργικό κέντημα, υφαντική, ταπισερί και άλλα.
10. Οπτική επικοινωνία: (θεωρία και πράξη).
Βασικές αρχές οπτικοακουστικής επικοινωνίας, αφίσσες, διαφήμιση, μελέτη χώρων για εκθέσεις και άλλα.
11. Οπτικοακουστικά μηχανικά εποπτικά μέσα.
Μελέτη για τη χρήση αυτών στο σχολείο, μηχανές προβολής, διαφάνειες, χειροποίητα "SLIDES" και άλλα.

12. Φωτογραφία, Φιλμ, Κινούμενα σχέδια.
13. Άλλες δραστηριότητες.

Σημείωση:

Σε περίπτωση που θα γίνουν ειδικότητες (ανεξάρτητα από το γενικό πρόγραμμα) προτείνουμε και ειδικότητες καλλιτεχνικών κατευθύνσεων.